

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

Viranhaltijapäätös

28.04.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi
PL 31
00023 Valtioneuvosto

Maantielain arviomuistio kommentointipyyntö 10.4.2017, LVM038:00/2016, LVM /1770/03/2016

EPL/33/03.00.00/2017

Maakuntajohtajan päätös 98/2017

MAANTIELAIN UUDISTAMISTA KOSKEVAN ARVIOMUISTION KOMMENTOINTI

Maakuntauudistuksen yhteydessä maakunnille siirtyy liikennejärjestelmäsuunnitteluun, liikenneturvallisuuteen, tie- ja liikenneoloihin sekä alueelliseen tienpitoon liittyviä tehtäviä. Tienpitoa koskevat tehtävät on tarkoitus kirjata yksityiskohtaisemmin maantielakiin, jossa säädettäisiin myös valtion liikennehallinnon roolista ja tienpidon erillisrahoituksesta.

Liikenne- ja viestintäministeriössä on valmisteltu muistio, jossa arvioidaan nykyisen tienpidon järjestämismallia sekä erityisesti maakuntauudistuksen tuomia muutostarpeita. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt mm. maakuntajohtajilta ja maakuntien liittojen muutosjohtajilta maantielain uudistuksen valmistelun tueksi kommentteja ja huomioita arviomuistion pohjalta.

Etelä-Pohjanmaan liiton kommentit maantielain uudistamista koskevaan arviomuistioon

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää kommenttimahdollisuudesta ja esittää kantanaan seuraavaa:

Aluekehittämisen, alueidenkäytön, liikennejärjestelmän ja tienpidon suunnittelu muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden, johon viitataan myös arviomuistion sivulla 4. Tällä integraatiolla on mahdollisuus saavuttaa uudessa maakuntahallinnossa merkittävää synergiaetua. Arviomuistiossa tulisi myös ottaa huomioon maakuntalain 6 §:n toisen momentin kohdat 1-3, joiden mukaan maakunnat voivat hoitaa myös liikenteen

valtionavustustehtäviä, liikennepalvelujen maakunnallista kehittämistä ja järjestämistä sekä saaristoliikenteen suunnittelua ja järjestämistä. Esimerkiksi liikennepalvelujen suunnittelu ja järjestäminen voidaan jatkossa organisoida poikkihallinnollisesti liikennealan, sosiaali- ja terveysalan ja maakuntasuunnittelun asiantuntijoiden kesken. Näin ollen liikennesektorin toimintojen organisointia tulevaisuudessa maakunnissa ei voida arvioida yksinomaan nykyisten ELY-keskusten L-vastuualueiden henkilöstöresurssien perusteella. Siten pelkkä **resurssiniukkuus maantielain uudistamisen lähtökohtana on riittämätön ja kapeakatseinen**. Muistiossa tulisi nähdä liikenteen ja tienpidon palvelut elimellisenä osana koko maakuntakonsernia sen sijaan, että niitä nyt tarkastellaan ainoastaan nykyisen LVM – LiVi – ELY -putken siirtämisenä sellaisenaan erilliseksi osaksi maakuntahallinnon sisään.

Erityislainsäädännön kehittämisen lähtökohtana tulee olla maakuntalaki, sen mukainen maakuntien itsehallinnollinen asema ja maakunnille osoitetut tehtävät. Tästä lähtökohdasta maakuntien itsehallinnon rajoittaminen maantielain kautta on ongelmallista. Erityislait eivät voi olla ristiriidassa maakuntalain kanssa. Itsehallinnon kaventamisen sijaan valtion ja maakuntien tulee löytää riittävät resurssit maakuntalain mukaisten tehtävien hoitamiseen itsenäisesti kussakin maakunnassa. Täytyy myös voida luottaa siihen, että maakunnat löytävät synergiaetuja **vapaaehtoisen yhteistyön kautta**.

Muistiossa hahmoteltu maantielain kautta tapahtuva tehtävien keskittäminen ei poista maakuntalaissa jokaiselle maakunnalle osoitettua vastuuta hoitaa itsenäisesti liikenteen ja tienpidon tehtävät. Siten jokainen maakunta tulee olemaan näissä asioissa juridisesti toimivaltainen viranomainen, ja maakunnilla täytyy olla mahdollisuus vaikuttaa oman alueensa liikenneverkon ylläpitoa ja kehittämistä koskeviin kysymyksiin. Näin ollen jokaisella maakunnalla täytyy kaikissa olosuhteissa olla toimiva liikenteen ja tienpidon palveluista vastaava yksikkö, joka vähimmillään vastaa palvelujen järjestämisen vaatimista sopimuksista, käy tarvittavat neuvottelut valtion kanssa ja toimii yhteysviranomaisena alueen kuntien suuntaan.

Muistion sivulla 6 mainitaan, että nykyisten keskittämisten hyötyjen säilyttäminen on välttämätöntä. Tähän liittyvässä alaviitteessä mainitaan keskitetysti neljässä ELY-keskuksessa hoidettavat tai yhdessä ELY-keskuksessa hoidettavat erikoistehtävät. Yksittäisten valtakunnallisten tehtävien osalta olisi hyvä harkita niiden siirtämistä tulevaan liikenteen ja viestinnän virastoon jo pelkästään kustannusten jaosta syntyvien vaikeuksien vuoksi.

Etelä-Pohjanmaan liitto näkee neljään ELY-keskukseen keskitettyjen toimintojen säilyttämisen ongelmallisena. Useiden eri aluetasojen rakentaminen liikennesektorille on omiaan lisäämään hallinnon kitkaa ja sekavuutta sekä aiheuttamaan ongelmia esimerkiksi maakuntien välisen kustannusten jaon näkökulmasta. Jatkovalmistelussa tulisivat pyrkiä nykyistä selkeämpään toimintamalliin. Mikäli tehtävien keskittämisestä ei voida luopua, on luontevaa jatkaa nykyisellä yhdeksän ELY-keskuksen mukaisella tehtäväjaolla. Vastuut on järkevää säilyttää niissä maakunnissa, joiden ELY-keskuksissa on liikennevastuualue. Jos keskustelu vastuumaakuntien osalta avataan, tulee se merkittävästi vaikeuttamaan lain valmistelua.

On ymmärrettävää, että valtion tieomaisuuden hoidon ohjauksen tulee säilyä valtion vastuulla. Yleisen tieverkon omistajalla tulee olla mahdollisuus viime kädessä päättää rahoituksen suuntaamisesta. Siten Etelä-Pohjanmaan liitto kannattaa alueellisen tienpidon rahoituksen säilyttämistä erillisrahoituksena liikenne- ja viestintäministeriön talousarviomomentilla. Viitaten edellä esille tuotuun maakuntien itsenäiseen asemaan, on kuitenkin tärkeää, että valtion käy jokaisen maakunnan kanssa erikseen vuosittaiset neuvottelut varojen suuntaamisesta alueellisen tieverkon kunnossa- ja ylläpitoon sekä investointeihin.

Etelä-Pohjanmaan liitolla ei ole muistiosta muuta huomautettavaa.

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO

Asko Peltola
Maakuntajohtaja

Antti Saartenoja
Suunnittelujohtaja